

Број 9.

Н Б З Н

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ

Г. VIII

1887.

КУДА ЂУ. . .

Сликао А. Бодарић Буљанин.

(Види песму на стр. 130.)

КУДА ЋУ...

(Види слику на стр. 129.)

Куда ћу 'вако сироче тужно,
Гладно и наго по зими тој? —
По св'јету, на ком' никога немам,
Ох, боже, боже, — ох боже мој!

Никог, — јер отац паде у боју
Јуначки бранећ' свој мили род;
А мајка, јадна, не дочекала
Ни да пољуби јединца свог.

Туђа ме мати одоји мл'јеком
— Њено је чедо узео бог —
Па сада ни ње међ живе нема.
Ох, никог' нема, — никога мог!

Ка' сухи листак вихором гоњен
Идем — ал куда? — То вишњи зна.
Милости тражим. — — Ова је стена
Милости пуна, одмор ми да.

А. Бодарић Буљанин.

РОЂЕЊЕ ЛЕПТИРОВО.

(Свршетак.)

Али, као што је и отац
говорио, та су прео-
бражења била још не-
знатна, то је било тек стресање
кожа; али право преображење тек
ће после доћи, кад ће животиња
сасвим други облик да добије.

Већ је прошло неколико недеља
од како гусеница у кутији станује.
Једног јутра Белош, по обичају
дође да је нагледи, — али је више
у кутији не нађе. Јао, јао, где је?
Куд се могла денути? Велика је
била жалост Белошева, кад је опа-
зио у оном тилу, којим је кутију
обвијао, руну, довољно велику да
се гусеница кроз њу провуче. Ал
за што да ми утече! Чегга јој је
недостајало у кутији? Зар јој није
ту добро било?

— Кукавна гусеница. Говораше
Белош. Оставила своју сигурну ку-
ћицу; а сад ју је већ можда когод
нехотице и згазио.

А то се, дабогме, лако могло
догодити; зар свако пази где ће да
стане. Тражили су је свугде, у сва-
ком куту, али све узалуд. Штета!
Штета! Сад деца неће моћи видети

како ће да се преобрази најпре у
кукуљак, а за тим у лептира.

Још су се једнако вајкали, кад
наједаред отац заусте:

— А где, где, — шта то мили
по нози од стола.

— Ох, та то је моја гусеница!
Хвала богу кад смо је нашли!

Повратише је опет у њену ку-
тију, па сад очекиваху, да ће при-
онуте јелу, јер већ неколико сати
није ништа јела. Али се преварише.
Гусеница је немирно милила тамо
амо кроз свеже лишће, ал га није
окусила.

— Ехе пријатељу. Заман тумараш,
— нећеш нам више измаћи!
Сад је Белош најљивије привезао
тил на кутију. Али после неколико
сати, кад је опет дошао — гусе-
нице опет нема.

— Е где ти скитнице једне. Куд
се опет сад дела? Зашто неће да
остане код своје куће, где јој тако
угађам?

Отац је то Белошу растумачио.

— Кад дође време да се гусе-
ница преобрази у кукуљак, а од
овога опет да буде лептир, — он-

да напусти ону грану на којој се до тада хранила и почне немирно да лута и овамо и онамо, док не нађе подесно место, где ће да изведе свој велики преображај.

— Јест', ал ако се сакрије, онда нећемо моћи видети како ће то да буде. Свакако треба да је потражимо, да је нађемо.

И Белош поче да је тражи, а помагао му је Веља, који је такођер био радознао. Опет су преметали по свима кутовима, и нису тражили узалуд. Нађоше ускока у орману где стоје књиге, завукао се у неки таман угао.

— Ево је! Ево је! Већ преде себи гњездо! Викао је Белош.

Приступи и отац на им оде тумачити, да гусеница не преде себи гњездо. То су само неколико кончића, којима ће да се причврсти на изабраном месту, где ће да се преобрази, — она ће о тим кончићима висити, оставите је само на миру.

Веља и Белош пажљиво су пратили сваки покрет гусеничин. Али за први мах нису имали много шта видети. Гусеница се стражњим својим ногама закачила за један кончић па је тако стрмоглав висила. Подуже су гледали како се она — не миче.

— Но па зар је то све! — А камо преображеније? довикавао јој је нестрпељиви Белош.

— Полако, децо, полако, вељаше отац. Природа оваке ствари не удешава нам за забаву. Ово су врло важни часи по нашу гусеницу, озбиљно јој је дело на које се спрема, па томе треба и времена; имајмо стрпења, а то ће нам се наградити тиме, што ћемо бити сведоци тога чина.

На ове речи Белош се мало утишао, увидео да му је нестрпење

неумесно. Отишли су за својим послом, али су чешће допаркавали да завире у орман где стоје књиге, и где виси гусеница. Напослед опазише да се миче. Као што је и пре двапут радила, тако и сад поче да се напиње, да се гури, да се савија како би још кожа пукнула. И кожа пуче и кроз пукотину се нешто промили. Каква је опет то животиња! Ни налик на гусеницу, — сасвим другог облика; чудновато створење, — нити има главе, нити има ноге, а једнако се миче. То је био кукуљак.

Кукуљак се трудио да се сасвим ослободи из старе гусеничине коже; донде се копрцао док се није дигао до оне мрежице у углу ормана, коју је још као гусеница онде саплео. Кад је ту стигао, онда је био на сигурном месту. Ту се сад ваљушкао, и деца видеше како се све већма умотава у своју мрежицу, а стара му хаљина (гусеничина кожа) паде доле. Сад се кукуљак сасвим утишао, — ни мик, — као да је мртав.

Деца су са врло озбиљним лицем све то посматрала и Белош мало жалостив запита: па зар се сад више неће мицати?

— Никад више. То јест као кукуљак неће се мицати никад више. Сад се унутри збива преображај, и кад унутри постане лептир, онда ће он већ своје огртало раздерати, као што је и гусеница радила, и онда ћемо видети како ће да се извије лептир.

— А хоћемо ли дуго чекати?

— То стоји до тога, какве је врсте лептир, а стоји и до топлоте; док је време стуже лептир се не развија, чека мало топлије дане. Научњаци су чинили опите, те им се тако и у сред зиме, али

у топлој соби развио лептир, који би се иначе тек у месецу мају развио. А покушали су и овако, метнули су кукуљак у леденицу, на прође и мај и јун и цела година а он се не разви. Сад су прилично топли дани, па држим да ћемо га видети за једно две недеље.

— То ће бити красно. Ал ја ипак не могу да схватим, како може од овако неугледног створа да се начини лептир.

— Ал гле само, већ сада могу на кукуљку да се распознају обриси будућих крила. Сад је спољашња кожа још сочна, провидљива, унутри има доста воде, но та ће вода усахнути и кожа ће онда да отврдне, и неће више бити провидљива. Посматрајте само добро!

И отац донесе запаљену свећу, стави је иза кукуљка а према свећи могла се лепо видети лептирова глава пригнута на груди; виделе су му се и очи, а као кроз маглу могли су разабрати и ноге и крила.

Али сад да уклонимо свећу, јер он воли помрчину. Разне врсте лептирова имају своје разне обичаје. Некоје се кукуљке сасвим замотају у своје танко предиво па буде чаура, тако бива код свилених бубе; друге се завуку под земљу, па се онде преобразе. А овај наш тражио је помрчину, — оставимо га дакле у помрчини.

Удаљили су се. После неколико дана опазили су да је спољна кожа кукуљкова отврднула. После је пролазило повише дана, а није било никакве промене. Деци се већ досадило чекати па нису више ни долазили да виде.

Прођоше својих 14 дана, кад се Белош опет сети свога заточника; и оде да надгледа. Чим је при-

ступио а он гласно викну. Дотрчао и Веља и отац да виде шта је.

— Ено га! Ено га! клицао је Белош показујући на руб од ермана.

И заиста онде беше један леп шарен лептир, — могао си га и руком дирнути, а он не одлети. Изгледао је пијан. Још је био сав мокар; покушавао је да крила рашири, али она су била још као мало залепљена о тело, — за то није могао да полети.

— О како је леп, како је красан!

— Али ми је жао што нисам видео кад се извлачио.

— Па то увек бива по једном начину. Као што је и гусеница радила, тако се и лептир донде грчио и врпољио док није кожу раскинуо, — и онда је измилио.

Међу тим лептир се није одмарао, све је покушавао да рашири крила и наједаред погоди, и у тај ма прну у лет, и летео је кривудајући по соби.

Деца су узвикивали и трчала су за њим.

— Немој да нам побегнеш! Немој да нас оставиш!

Белош отрча да затвори прозор, а Веља оде у врт и донесе пуну шаку цвећа. Лептир слете на цвеће, ту је мало поседео, па онда полете према прозору.

— Нема ништа; нећеш утећи. Ту ћеш остати; добро ће ти бити; добићеш сваки дан свежа цвећа, колико ти год треба.

Али сад ће и отац да рекне коју.

— Драга децо, лептиру треба слободе, без ње му нема среће. Зар сте га за то однеговали, да га заробите, да ту у соби проведе свој кратак век.

— Па зар неће дуго живети?

— Лептир живи само донде док трају топли летњи дани. У јесен излеже јаја на коју грану па онда угине.

— Сиромашак! — Не, ја нећу да му тај кратак век унесрећим, нећу да га слободе лишим. Иди мој драги лептиру, ено ти врата па тражи сам цвећа.

Отворише прозор. Лептир из-

лете. Мало су га још видели па онда се изгуби у једну цбуну ружа.

КЊИГА ПАСТИР.

Видили сте, децо, како
Пастир стадо води,
А оно га верно следи
Па му самом годи.

У фрулицу весео свира,
Невино попева,
И ужива у свом стаду
Како му успева.

Добар пастир добру пашу
Увек наћи знаде,
Та и то је бог створио,
И тога имаде. —

И књига је, децо, пастир,
Који води верно,

У Винковцима.

И пред њом се шири дивно
Поље неизмерно.

Добра паша, добра рана;
Само треба стада,
А то стадо треба да сте
Ви дечице млада.

Повер'те се том пастиру
Нек вас тамо води,
Где највеће знање, слава
И врлина роди.

Ту нека вам срце, душу
Окрепи, оснажи,
Да видите, децо, колко
Добар пастир важи.

Војшић.

ПОТОЧИЋ.

Славило је пролеће и сунце је већ топлије сијнуло; тад поточић помисли у себи: „Целе дуге зиме био сам као у ланци окован, никуд се ни макнути, ал сад ћу да то накнадим, кренућу се на пут да се устркујем са пролетним лахором.

Био је леп, сунчан дан, и сунце је са неким задовољством упрло погледе на земљу; поточић се дао на пут, ко је он је, — одморан је, мили му се; био је врло несташан и раскалашан, попрекавао је травчице украј пута, јурио

је преко грања и преко камичака, избивао је беле мехуриће на површину, час се завитла весело бућкајући, час се опет утиша и притаји, да му ведро небо лакше у срце загледати може. Био је још невин и детињаст, у њему само травчице и шљунци, играо се са ланским сувим лишћем, то му је била забава.

Поточић је текао све даље и даље. Превалило подне, а он путује. Ево се већ и смркло а он стиже у неку шуму па сад не знаде пута, ал ветар га је шибао и гонио све даље и даље, а

дрва су шуморила, и грање им се сагибало. Тад јадник у страви својој замоли бога, да му упали какву свећицу, да не страда овде у мраку. Молба му се испуни, запали се на небу она велика лампа, месец, и сад се поточић није више бојао, сад је већ видео да то ни су авети од чега је тако презао, већ да су то шумека дрвета.

Наједаред опази у даљини неко светлуцање; весело се пожури тамо, али наједаред нађе се код неких стрмих стена.

Шта ће сад?! Да се врати натраг по тој ноћи, да опет иде кроз шуму, — то никако не хтеде. Одважи се на поче скакати се стена журећи се да што пре стигне до оне светлости. Већ је на истоку зора зазорила, кад поточић стиже до неке воденице. Воденичар је баш сад угасио ону свећу, и погледао кроз прозор, опазио га на му рече: „Гле, гле, од куд тако рано?“

Поточић се мало уплашио од груба гласа воденичарева и одазва се овако: „Ја сам сиромашан путник; рад би се овде мало одморио.“

Код мене нема станка ни пролаза за такве ленштине и беспосличаре“, обречну се воденичар,“ али ако хоћеш да ми окрећеш воденични точак, онда можеш ићи даље својим путем“.

Поче ти поточић да стење, мучно му је, ал није вајде, мора да ради, а за тим задуван одјури даље.

Ал ено тамо на пољани стајала је воденичарка, и она му довикну: „Чекајде мало! не пролази се то тек тако, — мораш ми најпре судове опрати, па и рубље, на тек онда можеш са милим богом даље.“

Поточић се нашао у чуду и у запару. Он се до сада само сиграо и шалабазао, а где сад шта се од њега зактева. Али виде да тако мора да буде, — па шта ће! Опрао је судове, опрао рубље на онда хајд даље.

Наједаред небо се замути, навукосе се црни облаци, из далека поче да грми, а кад муња севне, поточић зажмури, само да је не види. Поче да пада грозна киша, прави пљусак, — са свију страна низ брда дотицала је вода у њега говорећи: „Поведи и нас собом, драги поточићу, поведи и нас!“ А поточић их прими и здружи се с њима. Сад су већ били јачи и лакше су путовали; пролазили су кроз разна села и вароши, кроз цветна поља, кроз хладовите шуме и лепо су се слагали.

Па сад, драга децо, ако се добро узвладате, други пут ћу вам продужити што још знам о том поточићу, где је још био и што је доживео.

П Р О Л Е Ћ Е.

Пролистала опет гора,
Пропевале опет птице
И раније рујна зора
Памољава своје лице.

Неста магле, снега бела
Што су крили земљи груд'.
Сва с' природи пределе
Зеленило видти свуд'.

И сунашце с неба плава.
Јачим жарам сада ејаје.

Винковци 1886.

Шарно цеће ускршава
И живот му нови даје.

По пољана и ливада
Што су досад мртве биле
Оживиле песме сада
Што су прије занемиле.

И поточић бистри мали
Одмрзо се — на жубори.
Жуборкањем бога хвали
Што пролеће дивно створи.

В. Н.

ЗАБАВНА ИГРА.

а вас научим једну игру, која је у друштву врло забавна; а може се њоме позабави и повеће и омање друшто, могу бити и само двоје, а за невољу, кад би коме било дуго време, може и један самац тиме да прекрати време.

На столу стоји табак артије а свако треба да има своју оловку. Горе напише један једно слово, други напише поред њега друго, трећи треће и т. д. док се не напишу шест слова. (Ваља избегавати она слова са којима се мало српски речи почињу, као н. пр. Љ. Њ. Џ.)

Сад ваља да свако напише по једну реченицу од шест речи, редом а те речи да се почињу редом оним словима, која су горе задата. Ред може ићи од десна на лево, а ко хоће и од лева на десно.

Ко најбољу, најзгоднију или најдосетљивију реченицу, овим начином, напише, тај — неће бити ништа али награда му је то, што ће сви признати, да је његово најбоље.

Ево да и са примером растума-

чим. Ономад смо се тако играли; написана била су горе ова слова:

О. Ј. М. Н. Д. Ч.

Нае је било шесторо, па ево шта је који по тим словима написао:

1, *Онај јунак мали нама добро чини.*

2., *Освета је мрска, није дело човечно.*

3., *Од јештина мяса није добра чорба.*

4., *Честиша душа не малакше јер обилује.*

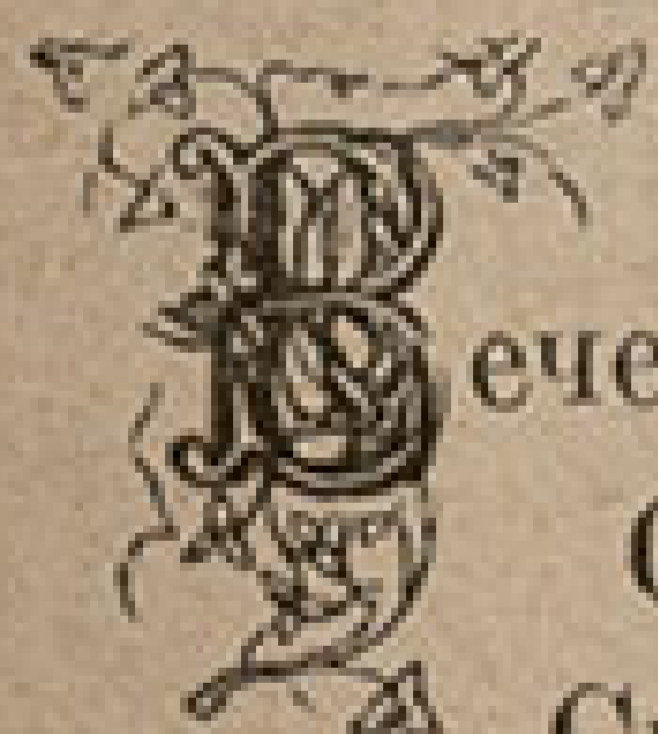
5., *Чишав дан нарицаши мало је осужно.*

6., *Чедомир Димић нек моли Јоцу Остојића.*

(Овој последњој реченици највише смо тапшали, јер међу нама је заиста био један друг, који се звао Чедомир Димић, а тај исти баш је јуче у школи увредио Јоцу Остојића. И тако смо ову реченицу као најбољу признали. А Чедомир није имао куд, већ обећа, да ће се са Јоцом измирити.)

ПУТНИК.

(Превод.)

Вечерњи глас звона
Са танане куле
„Срећан пут, путниче!“
Мени довикује.

Збогом горо дивна
И гају милени,
О како сте мили
Били некад мени!

Збогом остај бреже
Мали, удаљени,

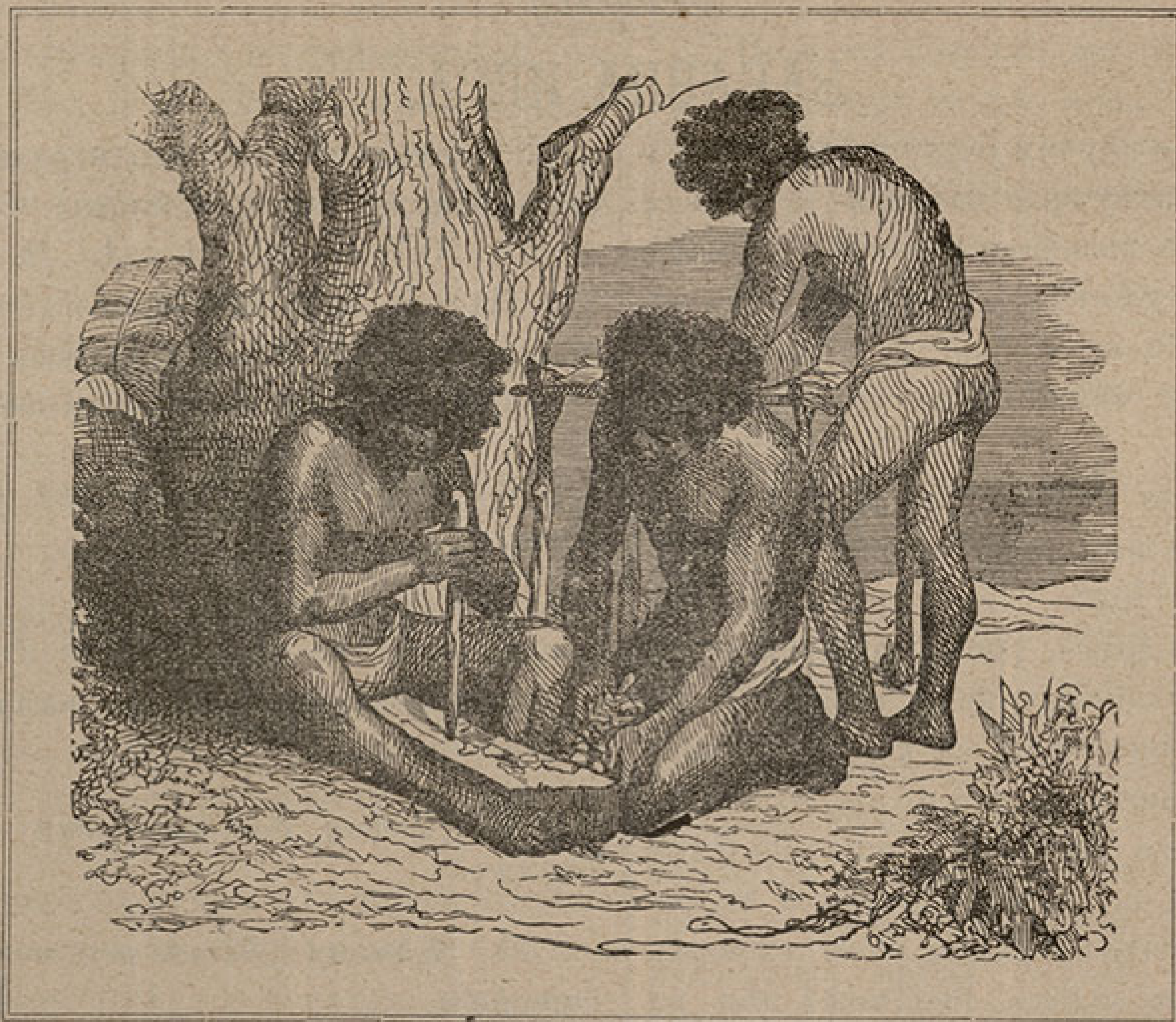
Суботица 1887.

Са тебе се нагледах
Зорине румени.

Збогом огњиште ми
Мало, омиљено,
Судбина ми хоће,
Да се растанемо.

А поточе нећу
Опраштат' се с' тобом.
Заједно ћемо ми
С' божјим благословом.

М. П—ћ.

ШТА ЛИ ОВИ РАДЕ?

Ова слика одводи вас чак у Америку; а ти голи синови што их ту видите, то су Индијанци. Изгледа као да су у неком важном послу, а на први мах не може свако да разазна, какав им је то посао, јер ваљда тек није игра, за игру изгледају здраво озбиљни.

Казаћу вам да дуго не нагађате. Али они који су читали „Невен“ пре неколико година, они ће и сами погодити, да су то они полудивљаци, који још ни

до кремена и оцила нису дошли а палидрвцима ни имена нису чули, — већ кад им треба ватре, они дуго буше и тару дрво, док се тако не загреје те на последак и у пламен букне.

Као што рекох, о произвађању ватре у старија и у новија времена било је већ опширнија говора у старијим годинама „Невена“, па сад ево уз то и слика, па ко хоће да о томе дозна више, нека потражи нека чита.

ПРОЛЕТНИ ПОЗДРАВ.

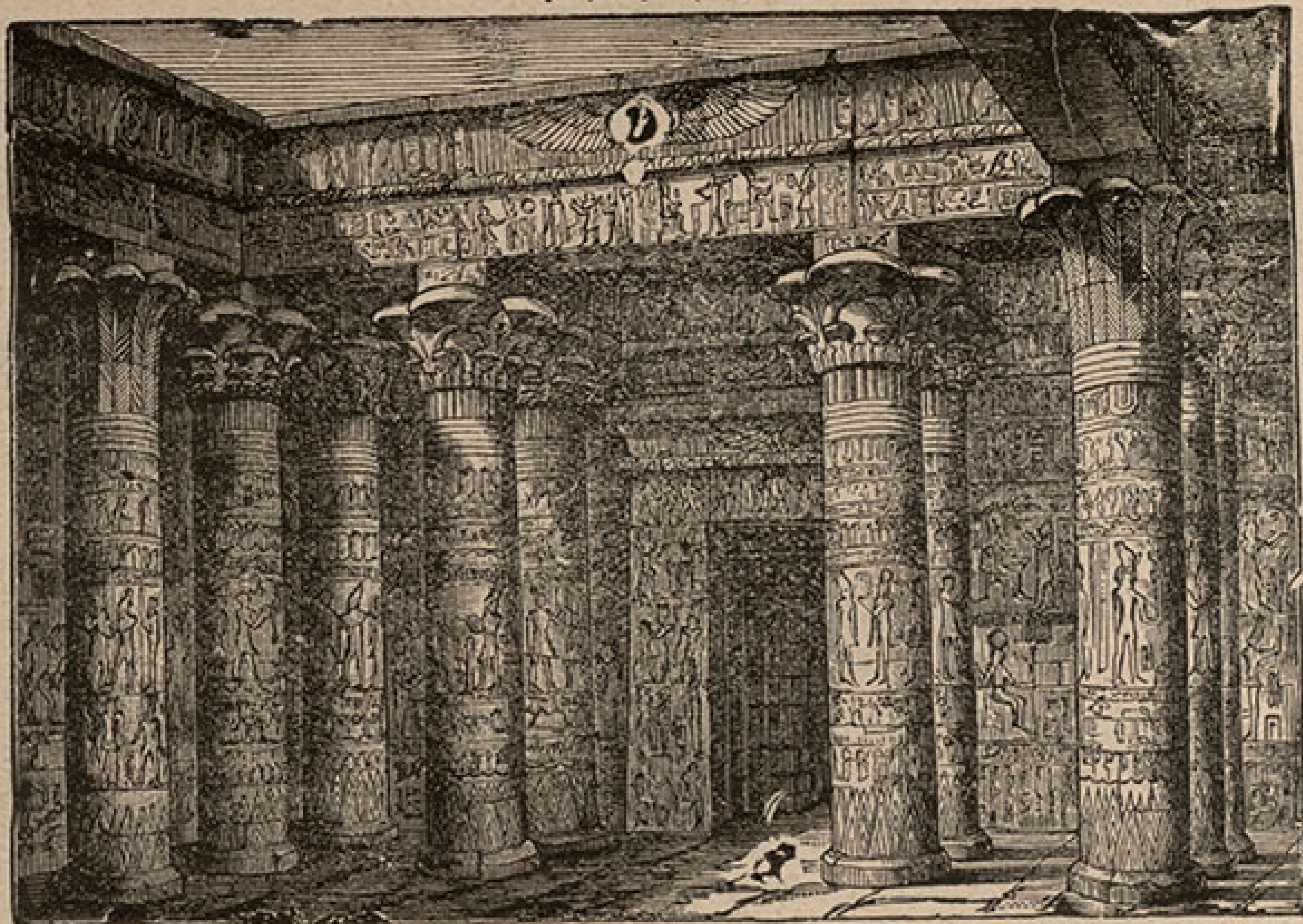

Здраво да си ој пролеће!
Здраво и ти шарно цвеће
Што нам тако лено мири,
Здраво шарни ви лентири.

Здраво горе, здраво врела
Здраво шуме, стада бела

По ливада што вас има
Здраво птице по гњездима.

Здраво и ти роде мили
При доласку сад пролећа
Шњим нек' би ти огранили
Лепши дани, лепша срећа.

УНУТРАШЊОСТ ЈЕДНОГ ХРАМА СТАРИХ МИСИРАЦА.

УВЕО ЦВЕТАК.

Успомена са мог села.

У руци ми је увео цветак. Није више свеж, не мирише више, а мени је опет мио, као свежи цветак посребрњен јутарњом росицом. То ми је успомена са мог села.

Било је то лане о Духовима. Дошао ја кући из Карловаца, да проведем велики овај празник. Моји хоће да ме изненаде, па не кажу, да ће трећи дан бити мајалес. Поранио сам тога дана, па отишао мало у шуму (а шума готово одмах до нашег села). Милина, боже, у шуми, мислиш, е си у рају: тице поје хвалу богу, па тако дивно, тако заносно, да ти се мисли и нехотице окрену творцу свевишњему. Тихи поетарац ћарлија, па полеже невино шумско цвеће, а оно му просипа миомир мириса, да га разноси на све стране.

Наједаред дечји гласови. Све ближе. Стао, слушам. „Лети пчела малена“. . . Таки сам се сетио: то ће бити мајалес.

За часак сам био на путу на чистини. Они баш преда мном. Напред

Паја Манасијев, у руци му српска застава тробојница (имао је нову везену кошуљу, што му сеја навезла) а за њим Анђелина и Бранка, носе дивно саплетен венац. Па онда сви ђаци, господин и госпођица учитељица и још много званих и незваних гостију.

Увели мој цветак је из оног венца, што су га Анђелина и Бранка носиле, па сад чујте, што ми је тако драга успомена.

Госпођица је често у школи говорила, како би требала свака ученица, да замоли комадић земље од својих родитеља, па лепо да начини мали врт, где ће цвеће неговати.

Замирисало пролеће, госпођица није заборавила, да спомене о „малом врту“.

„Ето сад је време, пролеће је ту, начините мале вртове — ја ћу вам и семења од цвећа дати, слободно можете доћи к мени, ја имам доста.“

Анђелина, како је дошла из школе,

замоли родитеље, да јој одреде, где ће врт начинити. Они јој радо и весело испунише жељу, па тата још обећа, да ће јој и ограду начинити.

Отрчи одмах к Бранки, другарици својој, да је пита, хоће л' и она правити мали врт. Та како не би, кад је госпођица говорила у школи, да треба, а Бранка увек слуша старије. На мали врт, није шала, то ће баш бити „прави њихов“ врт, па њихово цвеће, па ове ће саме ту радити.

Није се Анђелина ни надала, шта ће чуди од Бранке.

— Не ћу. Ми имамо наш велики врт, па ту има цвећа, колико ти срце иште. На што ми онда мали врт?

— Тек што год. Па и ми имамо велики врт, и у нашем има много цвећа, али опет је лепо, да и ми саме имамо наше мале вртове, па да ту саме радимо и цвеће негујемо. Лако се туђим цвећем китити.

— Кажем ти, ја нећу; ти можеш.

— Ал' зашто, Бранка? Та знаш, како је то лепа забава радити око цвећа. Па помисли само: може нам кад год и госпођица доћи.

— Дабогме, Није нег још нешто. Не ћу.

Анђелини жао, што Бранка не ће, ал' шта ће. Још се она радује у себи, како ће се њих две такмачити, чији ће врт бити лепши, а и не сања, да Бранка не ће правити.

Било то па и прошло. Кути Анђелина, а Бранка је ништа не пита. Прошло већ неколико дана.

Кад је вртић већ био готов: ограђен, ускопан и цвеће посејано, позваће Анђелина Бранку, да дође к њој да види врт.

(Само вајпре чујте ово. У четвртак поранила Анђелина, научила лекцију, па је скоро цело до подне радила у малом врту. Па за ручком, каже, да јој је јело пријало, као ваљда никад дотле)

Бранка се устеже, неће да иде. (Можда би и она сада правила врт, ал' јој је можда мало срамота, те неће да иде).

— Та хајде, само да видиш. Је л' да, ти ћеш макар сад није још доцкан. Да виш само, Бранка, како је лепо уређен, па још док цвеће проклија, па док се расцвета. Хајде!

Бранка једва пристала. Одоше.

— Ево овде је каранфил; овде шебој; овде божур; овде је лала; оно тамо је ружа; што сам добила од Црквењакови; а где онај јоргован дала ми, помисли, ко?

Бранки глас чисто дошао другчији. Знала је, од кога је Анђелина добила јоргован, па јој сад нешто тешко. Жалила је, што није одмах хтела, да прави врт. Сад би хтела, али је срамота, да каже „хоћу“.

— Јоргован си добила од госпођице.

— Јесте. Погодила си. Па питала је, хоћеш ли и ти правити врт. А ја рекох (слагала сам мало) да још не знам. Та је л' да хоћеш?

Бранки тешко изрећи, да хоће. Баш је јогунаста. А Анђелина види шта је, па сад наваљује још већма.

— Кажи, хоћеш ли, па да одмах идемо твојим родитељима. Та знам, хоћеш, хајдемо!

Анђелина је узнехотила Бранку, Бранка се није противила.

Неко куцну код госпођице не врата

— Слободно.

— Љубим руке. — Љубим руке.

— Живе биле, живе биле. Које добро? Ваљда семења? Добро, добро. Хоћеш и ти Бранка мали врт? Лепо, лепо. Тако раде добра деца. Мало пре је била Ленка и Нера.

Другарицама пуно срце радости. А Бранци срце куца јаче, па све чини „тик, так“, па јој се причињава, као да срце говори „Тако раде добра деца“.

— Јест, хоћу и ја мали врт, па бих вас молила семења; ви сте рекли, да дођемо к вама, ви ће те нам дати.

— Добро, даћу ти. Ако хоћеш и јоргована, Јеси ли, Анђелина, ти твој јоргован добро посадила?

— Јесам. Тата ми је показао како треба.

За неколико дана био је и бранкин мали врт готов. Веселе другарице сад су само чекале, да цвеће исклија, па да се расцвете.

Па и то је време дошло. Како су онда тек уживале!

На окићеном гробу Христовом било је и њихова цвећа. Помислите само!

Па о мајалесу наредила госпођица, да њих две носе венац. За што!

Чула је све, шта је било између другарица за мале вртове. То јој је мило било. (Анђелини је опростила, што јој оно мало слагала).

У Лединци.

Каменко Суботић (Браца Пера.)

ШЕСТ СТИХОВА НА ШЕСТ СЛОВА.

(За школске почешнике.)

А — а — а.

Што се учи, то се зна.

Е — е — е.

Нико тако не зна све.

И — и — и.

Морамо се трудит' сви.

О — о — о.

Не пазити, то је зло.

У — у — у.

Самогласци сви су ту.

Р — р — р.

Тим језику веџбам вр.

(Радујте се, али тише.

Сугласника има више.

Све их мора добро знати

Ко хоће да чита, ко хоће да пише.)

Чика Змајован.

ОЛИМПИЈАДЕ.

Олимпијске игре обдржаване су сваке пете године у држави Елису, близу вароши Олимпа. Неки су мислили да их је завео сам бог Зеве, а други су доказивали да им је Херкул покретач.

Зна се да су ове игре после педесет година постанка свог престале, али их је после дужег времена опет покренуо Ифит, краљ елишки.

На те игре долазио је силан народ из Грчке, Египта, Либије, Сицилије и из најдаљих крајева света. Значајно је, да је за трајања тих игара мир владао у целој грчкој држави. Тако и пр. ако су две мање државице, које су

припадале Грчкој, ратовале једна против друге, рат се морао обуставити, док се олимпијске игре не сврше.

На дан кад ће се ове игре почети овенчавали су кипове богова својих и свима су боговима приносили жртве. Затим су такмаци у редовима излазили у пољану. Ту су часници, који беху за то одређени, сваког такмаца приказали народу: како се зове, где се родио, где живе и т. д. За тим су питали народ, нема ли ко какве замерке коме такмацу ради рђава владања. Јер само су они могли учествовати, којима се није нашло никакве замерке. У прво време тих игара женскиње је било искључено од

учествовања, — осим Шпартанкиња. (Зна се да је Циниска, кћи Агесилаја краља шпартанског била прва, које је о утркивању на колима добила прву награду) — пошто су сви такмаци приказани били, морали су се заклети да ће се владати по установљеним правилима, да се неће служити лукавством и преваром, којима би могли неправедно друге надмашити.

На овим играма било је трчања, скакања, рвања, хитања копља и др. После су се читали разни догађаји из повеснице и песме народне.

Најлепша су била устркивања на колима. На ово су и сами владоци слали драгоцену окићена кола и коње. — Чим се дао знак, таки коњи полетели као виле, и милина је била — кажу — гледати, како се сваки такмац труди са сво-

јим коњем да први стигне мету и да добије награду: лаворов венац.

Велика је слава била сваког победноца на Олимпијадама. Весници су јурили на све стране да разгласе име његово. Морао је сести на окићена кола да га возе у родно му место; народ га је пратио усклицајући; уз пут су му тамјан палили, и цвеће бацали пред ањ. Веровали су да су то одбраници и љубимци богова. Кад су дошли до његове вароши, нису га увели кроз капију, него су разрушили један део зида, који варош окружује, рекавши „кад имамо таког јунака, на што су нам зидови и бедеми!“

За то је сваки и најбогатији и најзоритији Грк желео да добије награду на олимпијадама, да добије лаворов венац, а с венцем славу и част.

пр. Јован Манојловић.

НЕМАМО СРЕЂУ ПОЗНАВАТИ.

Мена јој не знамо;

Није нам познато.

Али ништа за то.

То ће канда бити оно:

„Машерина злашо.“

П Р С Т И.

(од Е. Лауша.)

Мала Савка дође кући из школе весело скакућући, а лице јој се смешило као ведро небо. Њена стара мајка таки је опазила да јој та мала устанца имају и нешто да кажу, нешто лепо. Па тако је и било.

„Мајчице“ рече Савка „научила сам у школи лепе стихове. Стихове о претима на руци. Ту ти је изређано како се који прет зове.“ И Савка рашири прете своје леве руке, а кажипретом десне руке,

поче да их редом додирује (јер тако та песма собом доноси). „Чуј мајчице:“

„Рука има пет претију.

Сад ћу ређат' име свију.

Прво ј' палац, — ма да ј' мали

Ал је дебљи од остали.

Други, таки што ј' за њиме,

К а ж и п р е т м у ј' с л а в н о и м е .

С р е д њ а к з о в е с' о н а ј т р е ћ и ,

У с р е д и ј е и н а ј в е ћ и .

А ч е т в р т и , н е к а з н а ш ,

Тај се зове претенаш.
А прет мали, тај је пети:
То задржите у памети!“

Стара мајка је климнула главом и два и три пута, види се да се ти стихови и њој допадају, — ал јој се још већма допадало што је њена слатка Савка то тако брзо научила и на изуџет изговорила, без погрешке, без муцања и запињања. За то је хтела да је чиме награди, те јој рече: „Е кад је тако, онда ћу и ја теби причати једну причу о претима. Слушај, — из тога можеш и неку поуку извести.“ И стара мајка поче да прича:

Јеманлут се поречкали прети на руци; сваки је хтео да докаже да је највреднији. Палац је, додуше ћутао, али у толико више хвалисала су се и надметала су се она остала четири прета, и само су се у том сложили, да палац ништа не вреди, да није вредно о њему ни говорити, — та он је, што-но кажу, пети у плугу. Та њега је и сам бог заноставио; није ли му дао само два зглавка, а свакоме од нас дао је по три зглавка; па како би се он и смео успоређивати с нама.

Кажи прет је себи уселио у нокат (мал не рекох у главу), да је он најпаметнији. „Кад треба што наипати, је сам ту први. Кад ваља коме што показати, — ко ће него ја. Та човек би био нека шеиртља да мене не има.“ Тако се хвалисао кажи прет. Е али сред њак је држао да је он још важнији — ко у среди злата вреди — а сме ли ко опоречи да он није од свију највећи. Та то и ћорава баба зна. Највећма се охолио претенаш. Ко сам, ја сам. „На мене се меће злато и драго камење. Да

немам највише заслуга, за цело ме не би човек тако одликовао. А мали прет рече „говорите што вам год воља, ал ја сам сто пута чуо: што је мало то је мило. Ја сам човеку најмилији; па то ми даје права да се и највећма поносим.“

Палац је једнако ћутао. Не воли да се свађа.

Мало за тим рећи ће кажи прет; „Ено, ено тамо леп цветак!“ „Па ајде да га узберемо!“ прихвати претенаш. То и други одобрише. Сад и палац проговори мало: „Берите, ако вам је воља, — ја нећу.“ Четири хвалисава прета покушаше да узберу цвет; али векако не иде. Морали се оканути.

Мало за тим опружи се опет кажи прет: „Ено тамо на столу велика чаша воде!“ — „Ајде да је дигнемо до уста, наш је господар канда жедан!“ рече мали прет; и трећи и четврти рекоше: „Па хајд' сложно!“ Палац проговори: „Па де урадите, али без мене!“ И они покушаше и сва четири прета, сложна и здружена не могоше чашу воде да подигну. Господар им остаде жедан. Сад истом браћа увидеше шта вреди палац, та вреди бар толико, ако не и више него сва четири остала прета, пак му се и поклонеше и замолише га да им опрости. Палац им је радо опростио јер су се искрено покајали, па су од тада увек живели братски и пријатељски.

Кад је стара мајка довршила своју причу онда се Савка мало замисли па тек онда рече: „Ја сам из те приче нешто лепо научила; ја знам шта треба, из ње да се изведе.“ — „Но, па шта?“ — „То, да не ваља никога презирати ни маловажити ма како да нам се чини незнатан и немоћан.“ — „Врло си добро погодила“ одговори стара мајка.

СВАЧЕМ СВОЈЕ.

Нема зиме, док не падне иње;
Ни пролећа, док сунце не сине;

Ни радости, док не делиш с киме.
(Из „Сиражилова“). Мита Калић.

ПАТКА И ПУРАН.

У потоку бистром и по шљунку чистом,
Нека патка мала рибе је хватала.

То опази пуран, те онако дуран
Малој патци дође и беседит' пође:

„Таки дај ми рибу, ти проклето паче,
Јер ћу те удавит' ка-но како свраче.“

Ах слободно, чико, само ако е' свико
Пловити по води, — а ти амо ходи!

Пуран ни пет ни шест, већ у воду слети
Да ту дреку патку научи памети.

Чим у воду скочи, поче да е' копрца;
Покаја се брзо, — ено већем грца.

Још једаред главу подиже, па клону;
Не треба му више, — већ на дно утону.

Ето — рече патка — пливат' није лако;
Кад би било лако, тад би знао свако.

Ј. Пазарски, реалац.

ЗАКЛЕЛА СЕ ЗЕМЉА РАЈУ, ДА СЕ СВАКЕ ТАЈНЕ
ЗНАЈУ.

Кролеће је . . . Дивна ноћ је по-
крила земљу а месец је просија-
вао кроз облаке. Не чује се ниг-
де ништа, свугде влада мир и тишина.
Свако живо створење је потражило од-
мора у сну. — Код села М. зеленила се
шумица а у тој шумици, која изгледаше
сасвим мирна, догађао се грозан приказ.

На зеленој трави лежи човек, не
миче се, а из дубоке ране на челу тече
крв те шара траву. Човек је био мртав.
На прса му клекнуо други, на му пре-
меће хаљине, а што би нашао узимао
је себи. То је био убица. Кад је био
готов с премећањем, узме мртваца на
плећа своја и понесе га реци, која је
ту близу текла. Није одмакао ни неко-
лико корака, кад се у један мах зачу
глас трубе у коју је свирао поштански
слуга неку побожну песму.

Када је убица чуо глас трубе, учини
му се као да се све око њега креће.
Учини му се, да му дрва прете, месец
га мргодно погледа, а мртавац на леђи,
као да га је ухватио својим леденим
рукама за врат на га гуши, гуши . . .
Убица га тресну о земљу и бегаше да-
леко, далеко шумом и пољаном.

Сутра дан наиђоше сељани у шу-
ми на крваву лешину. У убијеног није

било ни новаца, нити каквог пијемана,
да би се знало, ко је и одакле је.

Сељани решише, да убијеног са-
хране у сеоском гробљу.

Сво се село искупило на укуп. И
сељани из околних села дођоше на укуп.
Сваки је хтео тиме, да докаже, да није
убица. Нико није запевао за мртвацем,
али га је свако у себи жалио. На опелу
је говорио свештеник надгробно слово
а почео га је овако:

„Путник си, на путу си погинуо.
Ко зна, камо те је срце вукло. Нека
вишњи умири и утеши дома твоје роди-
теље и сроднике, ако их имаш! Незнан
си погинуо, а нико не зна ко ти је у-
бица. Нико не зна одакле идеш и куда
идеш; али онај на небу знаде ти наме-
ре, јер он зна и за најтајније мисли чо-
вечије. Нико те од нас не може запитати,
коју веру верујеш и којим језиком го-
вориш! Али, подигните сви самном руке
к небу!“ рече свештеник искупљеном
народу; и сав народ диже руке, а све-
штеник настави своје: „Сви подижемо
руке к теби свезнајући боже. Оне нису
крвљу окаљане. То признајемо сви. Ми
смо невини у овом крвном делу. Али,
правда ће своје учинити. Ма где ти био
убицо, који си из потаје убио ближњег

свог, нећеш се сакрити и мач ти се вије над главом и он ће те кад тад погодити. Покај се за времена! Не гомилај грех; јер кад затруби труба вечнога суда и позове све људе на праведни суд, тада“ . . . . , и још свештеник у речи беше, кад се зачу глас трубе поштанске, а слуга поштански је свирао ону исту песму, коју је поћас свирао.

Свештеник ућута и народ је ћутао . . . . .

Још је из далека одјекивао глас трубе, кад се кроз народ прогура неки млад човек и рече: „Ја сам га убио“, и он се обезнани.

Кад је дошао к себи, исприча како је проневерио поверени му новац па утекао; у бегству свом наишао је на

странца, убио га и опљачко; како се поплашио, кад је чуо трубу, како га је савест гризла, што је крвно дело учинио, како најпосле није могао, да се одржи кад је чуо опет трубу и ону побожну песму.

Укоп се свршио. Тужно се народ враћао с гробља натраг.

Убица би предан суду и са лица земље нестане два човека, један погибе од руке убилачке, а другог осуди земаљска правда, да до смрти робује у дубокој мрачној тамници. —

Видите-ли дакле, читаоци мили, да се никакво зло дело не може сакрити, јер: „Заклела се земља рају, да се сваке тајне знају!“ —

С немачког превео К. Катич.

ОД СМРТИ НИКО НЕ УТЕЧЕ.

Један путник баш је хтео да уђе у галију, да путује у Индију, кад га један наметљив филозоф ухвати за руку пак му рече: Пријатељу, ви се усуђујете дати се на море. Зар се не сећате, да је ваш отац на мору изгубио живот кад се лађа утопила. А чини ми се да се и ваш дед у мору утопио. А ви ипак идете на море. Ви сте врло лакоуман човек.

Путник му одговори: Истина је, и мој отац као и мој дед погинули су на мору, али реците ми молим вас где је оконччао ваш отац?

Филозоф. У постељи.

Путник. А ваш дед?

Филозоф. И он у постељи.

Путник. А ви ипак свако вече смете да легнете у постељу. Ако сам ја лакоуман, онда сте и ви.

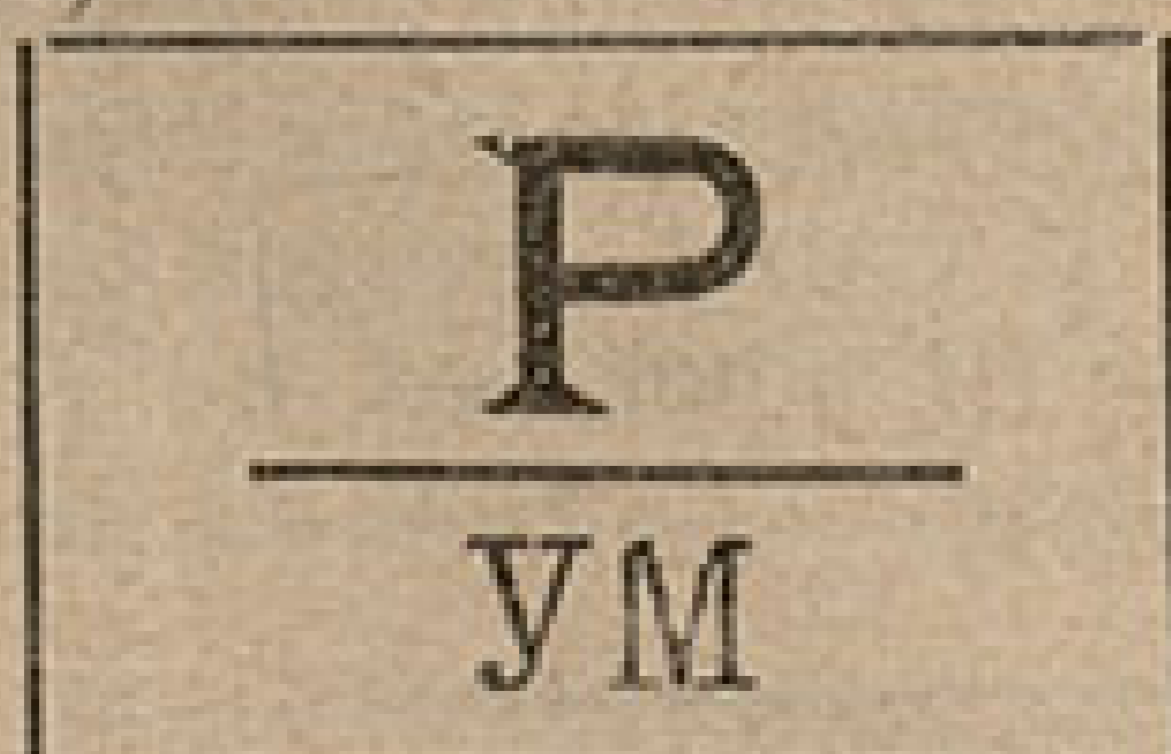
Даштања

I. За мању децу.

1.) УЧИ ПИЈ ЕПЕЛ.

Размести слова, па састави једну реченицу. Ник. Кукић.

2., (Ребус.)

В. Г.

II За одраслије.

3.) (Шалвео иштане.) Који човек само лети живи?

Даница Јовановић.

4.) (Аришмогрифи)

1. 2. 3. 4. 5. 6. Име једног апостола словенског.

1. 3. 2. 5. 6. Врета воћ...

5. 2. 3. 4. Појава у природи.
 3. 2. 1. Имају неке животиње.
 1. 2. 3. 4. Један облик површине земљине.
 6. 4. 3. Угодна ствар.
 6. 2. 3. 4. Женско име.

В. Г.

- 5.) Прва половина није никад гладна. Друга је половина варош у Европи. Цела реч је једна српска река.

Дим. Пејовић.

Решења и имена оних, који реше и на време уредништву јаве, штампаће се у броју 11-ом.

РЕШЕЊА ДАШТАЊА

из броја 7-ог.

- 1., ЗОБ. — РОБ. — БОБ.
 2., (Ребус) КОКОШ.
 3., КРВ НИЈЕ ВОДА.
 4., *Малина.*
 5., ЕМА НЕМА МАНЕ.

Петар Богдановић Румљанин гимназиста у Н. Саду 1. 2. 3. 5. — Олга и Јоцко 5-ко Павловић у Вршцу, све. — Даница и Милан Симоновић у Каменици, све. — Катинка Побог-Станишевска питомица Фрелихова завода у Бечу, 1. 2. 3. — Никола Кукић питомац ман. гомирја, 1. 2. 3. 5. — Миленко Јосимовић гимназиста у Мољу, 1. 2. 3. 5. — Мита Ђ. Петровић ученик 2.

ста у Н. Саду 1. 2. 3. 5. — Олга и Јоцко 5-ко Павловић у Вршцу, све. — Даница и Милан Симоновић у Каменици, све. — Катинка Побог-Станишевска питомица Фрелихова завода у Бечу, 1. 2. 3. — Никола Кукић питомац ман. гомирја, 1. 2. 3. 5. — Миленко Јосимовић гимназиста у Мољу, 1. 2. 3. 5. — Мита Ђ. Петровић ученик 2.

САДРЖАЈ: Куда ћу (песма уз слику А. Бодарића). — Рођење лептирово, (са сликом). — Књига пастир. — Поточић. — Пролеће. — Забавна игра. — Путник. — Шта ли ови раде (уз слику). — Пролетни поздрав. — Унутрашњост једног храма старих Мисираца (слика). — Увео цветак. — Шест стихова на шест слова. — Олимпијаде. — Немамо срећу познавати (уз слику). — Прети. — Свачем своје. — Патка и пуран. — Заклела се земља рају, да се сваке тајне знају. — Од смрти нико не утече. — Данштања и решења. — Новије књиге.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску: на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и за остале крајеве 10 динара или 5. фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године. — Сиромашнијим ђацима и свима учитељима даваћемо „Невен“ за четврт цене јефтине. Т. ј. за три фор. годишње, 1 ф. 50 новч. на по год — а за 75 новч. на три месеца. У Србији и другим земљама 7 дин. годишње, 3½ дин. на по год. — а 1 дин. и 75 пара за три месеца.

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду

разр. у Панчеву, 1. 2. 3. — Јов. и Мил. Илићеве, у Томашевци, све. — Васо Грујић реалац 3. разр. у Петрињи, све. — Мита М. Марић гимназиста у Винковци, све. — Даница Јовановић ученица 1. разр. више дев. школе у Н. Саду 1. 2. 3. 5. Светозар Томић, ученик 4. разр. Петрињи, 1. 3. 4. 5. — Богдан Поповић у Елемиру, 1. 2. 3. — Вукосава Николићева ученица 3. разр. у Брестовцу, све. — Никола Милутиновић ученик 2. разр. у Панчеву, 1. 2. 3. — Никица Мирковић и Владимир Влајић ученици 2. разр. грађ. школе, 1. 2. 3. 5. — Даница Костић ученица 2 разр. у Голубинци, 1. 3. — Велимир Костић ученик 4. разр. у Голубинци, 2 5. — Даница Вурдеља ученица 2. разр. у Петрињи, 1. 3. 4. 5. — Миљивој Јаничевић и Настас Ј. Наумовић гимназисте II разр. у Н. Саду, 1, 2. 3. 5. — Стеван Гавриловић учен. 4. разр. у Н. Саду 1. 2. 3. 5. — Божана Николајевић у Голубинцима, 1. 2. — Тима и Велимир Замуровић, у Тиса Хиђошу, 1. 2. 3. — Душан Поповић, Жарко Стефановић, и Владимир Џуфић, гимназисте у Новом Саду 1. 2. 3. — Олгица Пушкар у Петрињи, 1. 4. 5. — Олгица Илић, Марија Јовановић, Емица Јовановић, ученица 2. разр. — Десанка Николић, Катица Пандовић и Милица Димитријевић, ученице 1. разр. у Ст. Пазови, 1. 3. 5. — Пава Лукач у Н. Саду, 1. 2. 3. — Коста, Мирко и Миљивој Каракашевић у Нови Карловци, 1. 2. 3. — Рава Зрнић у Н. Саду, 1. 2. 3. — Дане М. Јовановић ученик 2. разр. у Београду, 1. 2. 3. — Ем. Поповић у Београду, све. —

НОВИЈЕ КЊИГЕ

послате уредништву на приказ.

Оцене и прикази Николе Марковића у Новом Саду. Српска штампарија дра Светозара Милетића, 1887. Стоји 20 новч.

Рад великог бирачког збора целокупне српске нар. слободоумне странке у Новом Саду, Српска штампарија дра Свет. Милетића. 1887.

НА ЗНАЊЕ.

Уредништво овога листа променуло је стан. Од данас ко што има уредништву да пише, нека адресује овако : Dr. Jov. Jovanović
 Wien, Hernalser Gürtelstrasse № 9.

Власник и уредник др. Ј. Јовановић. (адреса : Dr. Jov. Jovanović, Wien, Hernalser Gürtelstrasse Nr. 9.)
 Издање и штампа А. Пајевића.